

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-2851/15-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola a Mateřská škola Býchory, okres Kolín, příspěvková organizace
Sídlo	Býchory 99, Kolín, 280 02
E-mail právnické osoby	zsmsbychory@seznam.cz
IČ	75031116
Identifikátor	600045641
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Jitkou Dočkalovou, ředitelkou školy
Zřizovatel	Obec Býchory
Místo inspekční činnosti	Býchory 99, Kolín, 280 02
Termín inspekční činnosti	16. - 17. prosinec 2015

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou (dále ZŠ), mateřskou školou (dále MŠ) podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP); zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy (dále RVP) podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 5 školského zákona.

Inspekční činnost zaměřená na posouzení odstranění nedostatků zjištěných při předchozí inspekční činnosti (inspekční zpráva čj. ČŠIS-90/15-S) a účinnost preventivních opatření zamezujících jejich opakování.

Hodnoceným obdobím byl 1. únor až 17. prosinec 2015.

Charakteristika

Charakter školy se v hodnoceném období nezměnil. Významnou změnou byl pokles počtu žáků v základním vzdělávání – ze 167 ve školním roce 2014/2015 na 150 vykázaných k 30. září 2015, k termínu inspekční činnosti 146 žáků. Zřizovatel pro aktuální školní rok proto povolil výjimku z minimálního počtu žáků stanoveného právními předpisy.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Ředitelka školy přijala opatření pro nápravu nedostatků zjištěných inspekční činností. Jejich účinnost byla v jednotlivých případech velmi odlišná.

ŠVP pro základní vzdělávání byl upraven a jeho aktuální verze je v souladu s příslušným RVP. Stále však obsahuje několik formálních nedostatků (nepřehlednost učebního plánu – nevyznačeny všechny disponibilní hodiny, formulační nedostatky v poznámkách k učebnímu plánu a další). Také školní řád ZŠ byl upraven. Platná verze již neobsahuje nedostatky popsane v inspekční zprávě z ledna 2015.

Proces přijímání dětí do MŠ pro školní rok 2015/2016 proběhl správným způsobem. Opatření ředitelky školy v této záležitosti bylo účinné.

V dalších řídicích procesech byla opatření ředitelky školy málo účinná. Ze školní matriky a z průběžné klasifikace uváděné v žákovských knížkách vyplývá kumulace průběžného nemotivujícího hodnocení výsledků vzdělávání. Např. žákyně má v žákovské knížce v jednom předmětu sedm nedostatečných – žádnou jinou známku, v jednom dni je z jedné lekce žákyně klasifikována třemi nedostatečnými apod. I další obdobné případy dokládají používání z pedagogického a psychologického hlediska nepřijatelných postupů. Obdobná zjištění popisuje inspekční zpráva z ledna 2015. Také nevhodné záznamy o chování žáků v žákovských knížkách poukazují na formálnost a neúčinnost zpracovaných vnitřních pokynů ředitelky školy (např. metodický pokyn ředitelky školy k využívání výchovných opatření – pochvaly, důtky; pokyn ředitele školy k vedení a úpravě žákovských knížek a další) a kontrolního systému. Pokyny byly vícenásobně učiteli porušeny, zápisy o chování žáků zákonné zástupce dostatečně konkrétně neinformují (např. v pokynu uvedený nevhodný zápis „porušil školní řád“ byl do žákovských knížek opakovaně zapisován). Česká školní inspekce (dále ČŠI) poukazovala na nevyužívání motivační funkce hodnocení - pochvala ředitele školy byla v hodnocené části školního roku 2014/2015 udělena jediná. Opatření ke zvýšení četnosti a zvláště účinnosti přímých kontrolních vstupů (hospitací) nebylo po inspekční činnosti provedeno. Ve druhém pololetí školního roku 2014/2015 ředitelka školy provedla pouze tři hospitace (žádnou na druhém stupni), jejichž zaměření neřešilo rizikové oblasti, kde ČŠI zjistila nejzávažnější nedostatky ve výsledcích vzdělávání (např. v matematice). Po doporučení ČŠI ke zvýšení využití vnějších objektivizujících nástrojů vedení školy zadalo jediné testování (v šestém ročníku). Škola v závěru školního roku 2014/2015 z organizačních a personálních důvodů nerealizovala dříve prováděné závěrečné práce žáků devátého ročníku. Doporučení ČŠI k práci se standardy základního vzdělávání rovněž nebylo doložitelně realizováno – dle ředitelky školy byly začleněny do časových tematických plánů učitelů – v matematice na druhém stupni zapracovány nejsou.

Materiální podmínky se zlepšily zejména v oblasti vybavení žáků učebními texty. Ve spolupráci s učiteli ZŠ započala nákupem v hodnotě více než 150 tis. Kč systematizace učebních textů – volba vhodných řad učebnic. V MŠ byl zprovozněn venkovní areál s herními prvky. V této oblasti byla opatření školy účinná.

Personální podmínky - V pedagogickém sboru ZŠ došlo k četným změnám. Během druhého pololetí školního roku 2014/2015 rozvázali pracovní poměr čtyři učitelé. Jeden

z nich byl bez odborné kvalifikace, vzdělání dalšího neodpovídalo předmětové specializaci pro výuku anglického jazyka ve třídách druhého stupně. Další odborně kvalifikovaná učitelka nastoupila na rodičovskou dovolenou.

V aktuálním školním roce ředitelka zajistila výuku přijetím čtyř odborně kvalifikovaných pedagogů - dva pro výuku na prvním, dva pro výuku na druhém stupni. Pozitivem je, že učitelka předmětu anglický jazyk splňuje požadavky i na předmětovou specializaci. Jedna učitelka prvního stupně nemá pro svou pozici požadovanou odbornou kvalifikaci a doposud nezačala požadované studium. Ředitelka školy nečinila kroky vedoucí k řešení tohoto stavu. Odbornou kvalifikaci pro výuku v ZŠ nemají tři učitelky (vychovatelky školní družiny), které zajišťují vzdělávání předmětů výchovného charakteru v celkovém rozsahu 0,637 pracovního úvazku. Uvedené personální změny mírně zhoršily podíl kvalifikované výuky na prvním stupni (z 81 % na 75 %), naopak na druhém stupni došlo ke zlepšení tohoto kritéria (z 39 % na 62 %).

V některých případech se žákům změnil vyučující daného předmětu až třikrát v posledních třech školních letech. Ředitelka vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, sama zahájila studium pro výchovné poradce. Pedagogové pověřeni dalšími specializovanými činnostmi doposud odbornou přípravu k jejich výkonu nezačali. Uvádění ve škole nově působících pedagogů a učitelky bez praxe není systematické. Uvedené skutečnosti se negativně odrazily např. do kvality zpracovaného ŠVP (koordinátor tvorby bez specializační přípravy) a do průběhu a hodnocení výsledků vzdělávání.

V podmínkách k realizaci vzdělávacích programů přijala ředitelka školy četná nápravná opatření ke zlepšení zjištěného stavu, některé nápravné kroky však měly formální charakter a nízkou účinnost.

Podmínky k realizaci vzdělávacích programů mají úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Společnými vlastnostmi sledované výuky (cizích jazyků a matematiky – ve většině případů vedené nově přichozími učiteli, další vyučující matematiky na druhém stupni byla v termínu inspekční činnosti v pracovní neschopnosti) byla vesměs pozitivní atmosféra, ale poměrně nízké kladené požadavky na aktivní vzdělávání. Individuální přístup, diferencovaná podpora, sebehodnocení žáků a vzájemné hodnocení žáků nebylo uplatňováno. Většinou sledovaných hodin chyběl strukturovaný závěr se zapojením žáků.

Při výuce anglického jazyka vyučující zařazovali často práci s textem i další aktivity spojené se čtením, písemným projevem a poslechem. Konverzačním cvičením, procvičováním slovní zásoby s důrazem na správnou výslovnost apod. nevěnovali vyučující (až na výjimku) dostatečnou pozornost. Důsledkem toho byla převaha receptivních nad produktivními a interaktivními řečovými dovednostmi žáků. Pomůcky byly účelně zvolené vzhledem ke vzdělávacím potřebám žáků, využívány byly vlastní vhodné metodické materiály učitelů, výpočetní a didaktická technika. Zvolené pracovní tempo bylo přizpůsobené psychohygienickým předpokladům a možnostem žáků.

Výuka matematiky byla vedena převážně frontálním přístupem a komunikační metodou – vždy s jednoznačně pedagogem určenými postupy a jeho průběžnou kontrolou správnosti. Zpětné vazby po organizované samostatné práci žáků nebyly efektivní. Při značném rozptylu schopností žáků tak nebyl využíván ani potenciál zdatnějších žáků, ani nebyla účinná individuální pomoc potřebnějším. Pozitivem byly prokázané dovednosti pedagoga i žáků v používání počítačové techniky a využití výukového softwaru.

Průběh vzdělávání měl celkově úroveň vyžadující zlepšení.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Ředitelka školy ve zprávě o odstranění zjištěných nedostatků po inspekční činnosti v lednu 2015 uvedla vizi průběžného zlepšování výsledků vzdělávání. Je zřejmé, že v souvislosti s významnou obměnou učitelů má zamýšlený úkol dlouhodobý charakter. V úspěšnosti žáků (klasifikaci) byly zjištěny tyto srovnatelné údaje:

- v osmé třídě školního roku 2014/2015 bylo 72 % žáků s ohroženým prospěchem (klasifikace z některého předmětu či více předmětů „dostatečná až nedostatečná“), v osmé třídě aktuálního školního roku to je 44 % - pozitivní tendence, přesto je podíl takto „neúspěšných“ žáků vysoký,
- např. průměrná známka z jedné z prověrek z matematiky na druhém stupni ve školním roce 2014/2015 byla 4,75, v aktuálním školním roce 2015/2016 to bylo i po zohlednění dvou variant prověrky 3,59 – pouze dva žáci prověrku zpracovali s klasifikací lepší než „4“ - opět výsledek málo uspokojivý,
- k výraznému zhoršení došlo v podílu „neúspěšných“ žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, na konci školního roku 2014/2015 bylo takových žáků téměř 85 % (inspekční zpráva z ledna 2015 uváděla 65 %), to je v příkrém rozporu s výše uvedeným „závazkem“ postupného zlepšování výsledků vzdělávání,
- nejproblémovějšími předměty ve školním roce 2014/2015 zůstaly na druhém stupni matematika a anglický jazyk. Nestandardní (ve srovnání s obdobnými školami) byl stav, kdy již v prvním ročníku byli tři žáci v předmětu anglický jazyk klasifikováni známkou „3“, tento postup postrádá jinde využívaný motivační charakter hodnocení v prvním ročníku.

Účinnost přijatých opatření v oblasti zlepšování výsledků vzdělávání (pokračování v nabídce a realizace doučování jako neplacené součásti činnosti školního klubu pro žáky s ohroženým prospěchem, uplatnění modernější formy práce, projektové aktivity účinné pro „slabší žáky“, přizpůsobené mechanismy kontroly osvojeného učiva, prohloubená spolupráce s pedagogicko psychologickou poradnou aj.) byla z hlediska úspěšnosti žáků nízká, zvláště pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Dle sdělení ředitelky školy (potvrzeno zjištěním ČŠI) odešlo ze školy na konci školního roku 2014/2015 osm žáků, většina do úplné školy v blízkém Kolíně. Důvody odchodu nebyly škole ověřitelně sděleny. Tendence je pro školu ohrožením ve smyslu nutnosti udělovat výjimku z minimálního počtu žáků s důsledkem odpovídajících nižších státních finančních prostředků přidělovaných normativně.

Přes konstataci inspekční zprávy z ledna 2015 o nedostatku ve výroční zprávě o činnosti školy za školní rok 2013/2014, ani ve výroční zprávě za školní rok 2014/2015 nejsou uvedené výsledky vzdělávání žáků strukturovány podle cílů uvedených v realizovaném ŠVP.

Ve výsledcích vzdělávání ve vztahu k plnění cílů vzdělávacího programu nastala jen dílčí zlepšení ve dvou srovnávaných oblastech, ke zhoršení v jedné oblasti. Přijatá opatření pro zlepšení krizového stavu ve výsledcích vzdělávání byla účinná jen částečně.

Výsledky vzdělávání mají úroveň vyžadující zlepšení.

Závěry

Ředitelka přijala opatření k odstranění zjištěných nedostatků po inspekční činnosti z ledna 2015. ŠVP byl upraven a je v souladu s příslušným RVP, v platném školním řádu nejsou

dříve zjištěné nedostatky, rovněž přijímání dětí do MŠ proběhlo správně. Opatření v materiální oblasti bylo účinné. V personální oblasti byla přijata opatření částečným řešením krizové situace. Malou účinnost měla přijatá opatření v řídicí, zejména kontrolní a evaluační činnosti a dále v dosahovaných výsledcích vzdělávání.

- a) Silnou stránkou školy zejména zůstala podpora ze strany zřizovatele.
- b) Rizikem pro školu byl zejména odchod žáků, který způsobil nutnost požádat zřizovatele o udělení výjimky.
- c) Mezi nedostatky ČŠI řadí nízkou účinnost uvedených opatření po inspekční činnosti v lednu 2015 - kontrolní a evaluační činnosti, ve zlepšování výsledků vzdělávání žáků a práci se začínajícími učiteli. Za učitelku prvního stupně splňující požadavek na odbornou kvalifikaci byla přijata učitelka nekvalifikovaná, další tři učitelky rovněž nesplňují požadavek odborné kvalifikace.
- d) Pro zlepšení činnosti školy ČŠI doporučuje: pro úpravu vnitřních dokumentů a vnější evaluaci využívat metodické materiály MŠMT a ČŠI (k tvorbě školního řádu, elektronické systémy InspIS apod.).
- e) Od poslední inspekční činnosti došlo ve škole k výrazné personální obměně. Odbornost výuky se personální obměnou zlepšila zejména pro výuku anglického jazyka. Změny měly jen částečný vliv na kvalitu výsledků vzdělávání.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje

- do 30 dnů odstranění zjištěných nedostatků podle Závěrů písm. c), věta druhá a zaslání zprávy o odstranění,
- do 30 dnů prevenci zjištěných nedostatků podle Závěrů písm. c), věta první a zaslání zprávy o prevenci.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina Základní školy a Mateřské školy Býchory, okres Kolín, příspěvkové organizace, čj. 409/02, včetně dodatku
2. ŠVP ZŠ *Škola pro všechny* – verze 6 – 2015 včetně ŠVP ŠD a ŠK
3. Školní řád ZŠ účinný od 1. září 2015
4. Zpráva o odstranění zjištěných nedostatků a soupis preventivních opatření, čj. ZSB 62/2015
5. Inspekční zpráva čj. ČŠIS-90/15-S ze dne 26. ledna 2015 a protokol o kontrole čj. ČŠIS-91/15-S
6. Zápis o seznámení se školním řádem na třídní schůzce konané 8. září 2015
7. Zápis z provozní a pedagogické porady ze dne 25. srpna 2015
8. Personální dokumentace školy, aktuální stav
9. Rozhodnutí o přijetí k předškolnímu vzdělávání vydaná pro školní rok 2015/2016 čj. 15/2015, 16/2015, 17/2015, 19/2015, 20/2015, 28/2015, 35/2015
10. *Udělení výjimky pro školní rok 2015/2016*, ze dne 12. listopad 2015
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2014/2015 ze dne 27. října 2015
12. Matrika školy, stav k termínu inspekce
13. Seznam žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - k termínu inspekční činnosti

14. Záznamy z jednání pedagogické rady, hodnocená část školního roku 2014/2015 a 2015/2016 do termínu inspekční činnosti
15. Výsledky vnější evaluace, testování VI. třídy – hodnocená část školního roku 2014/2015
16. Zápis z jednání ČŠI a ředitelky školy ze dne 17. prosince 2015
17. Plán hospitačních činností ředitelky školy na školní rok 2015/2016
18. Rozvržení učiva – tematické plány matematiky, VI. – IX. třída
19. Pokyn k vyplňování třídních knih, čj. ZSB 52/2014
20. Metodický pokyn ředitelky školy k využívání výchovných opatření, čj. ŘZŠ 29/2014
21. Pokyn ředitele školy k vedení a úpravě žákovských knížek, bez čj. a data vydání
22. Plán personálního rozvoje a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, ze dne 5. září 2015
23. Žákovské knížky – výběr

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor Kumstýř v. r.

PaedDr. Jarmila Tóthová, školní inspektorka Tóthová v. r.

Mgr. Bc. Hana Hušková, školní inspektorka Hušková v. r.

Bc. Marcela Jüstelová, kontrolní pracovnice Jüstelová v. r.

V Nymburku 22. prosince 2015

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jitka Dočkalová, ředitelka školy Dočkalová v. r.

V Býchorech dne 12. ledna 2016